

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.04

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Економіки підприємств міського господарства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

спеціальність 7.03060101- Менеджмент організацій і адміністрування

інститут, факультет, відділення *Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова, ЦПО та ЗН, заочне відділення*

Харків
ХНУМГ
2014 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Фінансовий менеджмент»** для слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування).

Розробник: Г. І. Базецька

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Економіки підприємств міського господарства.

Протокол № 1 від «27» серпня 2013 року.

Завідувач кафедри економіки підприємств міського господарства :
д.е.н., проф. А. Є. Ачкасов.

Схвалено НМР ЦПО в ЗН за спеціальностями 7.03060101- Менеджмент організацій і адміністрування.

Протокол № 1 від «03» вересня 2013 року.

Голова А. Є. Ачкасов

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 0306 – Менеджмент і адміністрування	нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4			3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 108			5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – _____ самостійної роботи студента – _____	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Лекції	
			10 год.
		Практичні, семінарські	
		.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		–	94 год.
		Індивідуальні завдання: розрахунково-графічне завдання - 15 год. (1 - й семестр).	
		Вид контролю: екзамен (1 – й семестр).	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 11% до 89%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання.

2.2. Завданням дисципліни є вивчення сутності та методологічних основ фінансового менеджменту, управління фінансовими ризиками та застосування інструментів антикризового управління грошовими потоками, прибутком,

інвестиціями, активами; оволодіння методикою визначення вартості капіталу та опанування способів оптимізації його структури.

2.3. Результати вивчення дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» студент повинен знати і вміти:

- базові концепції, принципи і основні інструменти фінансового менеджменту;
- зміст і основні проблеми фінансового менеджменту;
- понятійний апарат фінансового менеджменту;
- особливості функціонування комерційних організацій, кредитних організацій, інвестиційних і страхових компаній в умовах українського бізнес-середовища і за кордоном;
- законодавчі акти і нормативно-довідкову інформацію, що регулюють і характеризують фінансово-інвестиційну діяльність комерційних організацій;
- методи, прийоми, систему приватних і узагальнюючих показників, що забезпечують отримання об'єктивної оцінки стану об'єкту фінансового менеджменту;
- способи і процедури формування фінансової звітності за міжнародними і вітчизняними стандартами, можливістю звітної інформації в обґрунтовуванні інвестиційних і фінансових рішень;
- методики бухгалтерського обліку, фінансового і інвестиційного аналізу, оптимізації розрахунків; внутрішнього контролю, прогнозного аналізу і бюджетування діяльності комерційних організацій;
- оперативно формувати інформаційну базу для обґрунтовування фінансових і інвестиційних рішень, зокрема з використанням системної інформації бухгалтерського обліку;
- правильно інтерпретувати дані бухгалтерської звітності, формувати прогнозну фінансову інформацію;
- обґрунтовувати оптимальні управлінські рішення в області фінансово-інвестиційної діяльності комерційних організацій;
- здійснювати оперативний і подальший контроль виконання фінансово-інвестиційних рішень;
- застосовувати в процесі фінансового менеджменту методики бухгалтерського обліку, економічного аналізу, бюджетування і внутрішньогосподарчого контролю.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.1. Основи управління фінансами підприємства

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Змістовий модуль 1.2. Принципи формування грошових потоків на підприємстві та управління ними

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Тема 5. Управління прибутком.

Змістовий модуль 1.3. Управління фінансовими ресурсами підприємства та джерелами їх фінансування

Тема 6. Управління активами

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу.

Тема 8. Управління інвестиціями

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Змістовий модуль 1.4. Фінансова звітність підприємства як основа фінансового планування та прогнозування

Тема 10. Аналіз фінансових звітів.

Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування.

Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ												
Змістовий модуль 1.1. Основи управління фінансами підприємства												
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	-	-	-	-	-	-	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1.1	-	-	-	-	-	-	18	2	-	-	-	16
Змістовий модуль 1.2. Принципи формування грошових потоків на підприємстві та управління ними												
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6

Продовження табл

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	-	-	-	-	-	-	7	-	1	-	-	6
Тема 5. Управління прибутком	-	-	-	-	-	-	13	2	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1.2	-	-	-	-	-	-	26	2	2	-	-	22
Змістовий модуль 1.3. Управління фінансовими ресурсами підприємства та джерелами їх фінансування												
Тема 6. Управління активами	-	-	-	-	-	-	9	2	-	-	-	7
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу.							12	2	-	-	-	10
Тема 8. Управління інвестиціями							5	-	-	-	-	5
Тема 9. Управління фінансовими ризиками							5	-	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1.3	-	-	-	-	-	-	31	4	-	-	-	27
Змістовий модуль 1.4. Фінансова звітність підприємства як основа фінансового планування та прогнозування												
Тема 10. Аналіз фінансових звітів							9	2	1	-	-	6
Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування							5	-	1	-	-	4
Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві							4	-	-	-	-	4
Розрахунково-графічне завдання							15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 1.4	-	-	-	-	-	-	33	2	2	-	-	29
Усього годин	-	-	-	-	-	-	108	10	4			94

5. Теми семінарських занять (не передбачені навчальним планом)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	1
2	Тема 5. Управління прибутком	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Тема 10. Аналіз фінансових звітів	1
4	Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	1
	Разом	4

7. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	8
2	Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	8
3	Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	6
4	Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	6
5	Тема 5. Управління прибутком	10
6	Тема 6. Управління активами	7
7	Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	10
8	Тема 8. Управління інвестиціями	5
9	Тема 9. Управління фінансовими ризиками	5
10	Тема 10. Аналіз фінансових звітів	6
	Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	4
	Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві	4
	- у тому числі робота над розрахунково-графічною роботою	15
	Разом	94

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Вид індивідуального завдання	Семестр	Найменування завдання	Обсяг завдання	Кількість годин
1	Розрахунково-графічне завдання	5 – й (заочна форма)	Систематизація, закріплення та поглиблення знань отриманих під час вивчення курсу	10-15 стор.	15

10. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, при виконанні контрольної роботи, самостійній роботі з навчальною і науково - методичною літературою.

Вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, розвитку суспільного

виробництва, а також на знаннях і уміннях, отриманих студентами в процесі проходження навчальних і виробничих практик.

Окремі теми дисципліни вивчаються з різним ступенем поглиблення та деталізації, що передбачено цією робочою програмою. Поточний контроль проводиться методом вибіркового опитування на практичних заняттях і виконання студентами письмової контрольної роботи.

Остаточна оцінка знань студентів з дисципліни проводиться за національною шкалою оцінювання знань.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів:

1. Проміжні методи контролю по темах (усне опитування, тестові завдання) з зазначенням кількості балів, які можна отримати за кожен модуль та за модуль в цілому, передбачають 100-бальну систему оцінювання.

2. Розрахунково-графічна робота оцінюється окремо також по 100-бальній системі.

3. Екзамен проводиться письмово.

12. Розподіл балів, які отримують студенти Залік, (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік, екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			-	100
T1	T2	T3	...	T5	T6	...	T9	T10	...	T12		
Поточне тестування і поточне опитування на практичних заняттях												

T 1, T 2 ... T 12 – теми змістових модулів.

Розрахунково-графічне завдання

Розрахунково-графічна частина	Захист роботи	Сума
до 60	до 40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		

1	2	3	4
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

1. Антонов В. Фінансовий менеджмент: сучасні інформаційні технології: Навчальний посібник/ За заг. ред. В. М. Антонова; М-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 431 с.
2. Белолипецкий, В. Г. Финансовый менеджмент: учебное пособие / В. Г. Белолипецкий. – Москва: КноРус, 2008. – 446 с.
3. Галицкая, С. В. Финансовый менеджмент. Финансовый анализ. Финансы предприятий: [комплексный подход к управлению финансами]: учебное пособие / С. В. Галицкая. – Москва: Эксмо, 2008. – 649 с.
4. Єрмошенко М. Фінансовий менеджмент: Курс лекцій/ Микола Єрмошенко, Сергій Єрохін, Олег Сто-роженко та ін.; Національна академія управління (К.). - К., 2004. - 505 с.
5. Кириченко, Т. В. Финансовый менеджмент: учебное пособие / Т. В. Кириченко. – Москва: Дашков и К°, 2009. – 625 с.
6. Ковалёв, В. В. Курс финансового менеджмента: учебник / В. В. Ковалев. – Москва: Проспект, 2011. – 478 с.
7. Ковалев, В. В. Основы теории финансового менеджмента: учебно–практическое пособие / В. В. Ковалев. – Москва: Проспект, 2009. – 533 с.
8. Котелкин, С. В. Международный финансовый менеджмент: учебное пособие / С. В. Котелкин. – Москва: Магистр: Инфра–М, 2010. – 604 с.
9. Кузьменко Л. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ Людмила Кузьменко, Володимир Кузьмін, Валентина Шаповалова,. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. - 255 с.
10. Лукасевич , И. Я. Финансовый менеджмент: учебник / И. Я. Лукасевич. – Москва: Эксмо, 2009. – 765 с.
11. Никитина, Н.В. Финансовый менеджмент: учебное пособие / Н. В. Никитина. – Москва: КноРус, 2007. – 327, [1] с.
12. Основы финансового менеджмента: [перевод с английского] / Джеймс С. Ван Хорн, Джон М. Вахович, мл. – Москва: Вильямс, 2010. – 1225 с.
13. Принятие финансовых решений: теория и практика / А. О. Левкович, А. М. Кунявский, Д. А. Лапченко. – Минск: Издательство Гревцова, 2007. – 374 с.
14. Савчук, В. В. Финансовый менеджмент: практическая энциклопедия / В. В. Савчук. – Киев: Companion Group, 2008. – 878 с.
15. Савчук, В. П. Управление финансами предприятия / В. П. Савчук. – Москва: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2009. – 480 с.

16. Тихомиров, Е. Ф. Финансовый менеджмент. Управление финансами предприятия: учебник / Е. Ф. Тихомиров. – Москва: Академия, 2010. – 381 с.
17. Управление финансовыми ресурсами / И. А. Бланк. – Москва: Омега-Л: Эльга, 2011. – 768 с.
18. Финансовый менеджмент на предприятии: учебник / С. А. Сироткин, Н. Р. Кельчевская. – Москва: ЮНИТИ–ДАНА, 2009. – 351 с.
19. Финансовый менеджмент организации: учебное пособие / Н. Н. Никулина, Д. В. Суходоев, Н. Д. Эриашвили. – Москва: ЮНИТИ–ДАНА, 2009. – 511 с.
20. Финансовый менеджмент. Теория и практика: учебник / Е. С. Стоянова и др.]. – Москва: Перспектива, 2009. – 655 с.
21. Финансовый менеджмент: [перевод с английского] / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхардт. – Санкт–Петербург: Лидер, 2010. – 959 с.
22. Финансовый менеджмент: учебник / [А. М. Ковалева и др.]. – Москва: Инфра–М, 2009. – 335 с.
23. Финансовый менеджмент: учебник / [Г. Б. Поляк и др.]. – Москва: Волтерс Клувер, 2009. – 593 с.
24. Финансовый менеджмент: учебник / [Д. А. Ендовицкий и др.]. – Москва: Рид Групп, 2012. – 789 с.
25. Финансовый менеджмент: учебник / [Е. И. Шохин и др.]. – Москва: КноРус, 2010. – 474 с.
26. Финансовый менеджмент: учебник: учебное пособие / [В. В. Ильин и др.]. – Москва: Омега-Л, 2011. – 559 с.
27. Финансовый менеджмент: учебное пособие / [А. Н. Гаврилова и др.]. – Москва: КноРус, 2010. – 431 с.
28. Финансовый менеджмент: учебное пособие / А. С. Кокин, В. Н. Ясенов. – Москва: ЮНИТИ–ДАНА, 2009. – 511 с.
29. Финансовый менеджмент: учебное пособие / Н. В. Колчина, О. В. Португалова, Е. Ю. Макеева. – Москва: ЮНИТИ–ДАНА, 2008. – 464 с.
30. Финансовый менеджмент: учебное пособие / Т. П. Варламова, М. А. Варламова. – Москва: Дашков и К°, 2012. – 302 с.
31. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ М. М. Александрова, С. В. Бардаш, О. С. Бородкін, Т. А. Бутинець та ін.; За ред. Г. Г. Кірейцева; М-тво освіти і науки України. - 3-є вид., перероб. і доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 530 с.
32. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ С. Я. Салига, Н. В. Даций, С. О. Корецький та ін.; М-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 273 с.
33. Фінансовий менеджмент: Навчально-методичний пос. для самостійного вивчення дисципліни/ Анатолій Поддєрьогін, Леонід Буряк та ін., Київський нац. економ. ун-т. - К., 2004. - 535 с.
34. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.
35. Энциклопедия финансового риск–менеджмента / [В. Е. Барбаумов и др.]. – Москва: Альпина Бизнес Букс: Альт–Инвест, 2009. – 931 с.
36. Этрилл, П. Финансовый менеджмент для неспециалистов: учебник: [перевод с английского] / П. Этрилл. – Санкт–Петербург: Питер Пресс, 2007. – 602 с.

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни

«Фінансовий менеджмент»

спеціальність 7.03060101- Менеджмент організацій і адміністрування

Розробник: **БАЗЕЦЬКА** Ганна Ігорівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 433 б

Підп. до друку 05.11.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9696

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.